

THÔNG BÁO

Rút kinh nghiệm thông qua một số vụ án trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung để khởi tố thêm tội danh hoặc người phạm tội mới

Thông qua việc quản lý, theo dõi, tổng hợp xây dựng Báo cáo chuyên đề nghiệp vụ “Án trả hồ sơ để điều tra bổ sung” để phục vụ xây dựng Báo cáo của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao tại Kỳ họp thứ 7, Quốc hội khóa XV. Viện kiểm sát nhân dân tối cao (Vụ Thực hành quyền công tố và Kiểm sát điều tra án ma túy - Vụ 4) thấy công tác quản lý và thực hiện chuyên đề “Án trả hồ sơ để điều tra bổ sung” ở Viện kiểm sát các cấp đã được thực hiện có nề nếp; chất lượng công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra, truy tố ngày càng nâng cao; tỷ lệ án trả hồ sơ để yêu cầu điều tra bổ sung duy trì ở mức thấp và tiếp tục giảm so với cùng kỳ năm trước.

Tuy nhiên, số liệu thống kê thể hiện tỷ lệ số vụ án bị trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung để khởi tố thêm tội phạm, người phạm tội mới chiếm tỷ lệ khoảng 15% trên tổng số vụ án Tòa án trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung được Viện kiểm sát chấp nhận, trong đó có nhiều vụ án liên quan đến tội “Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy” quy định tại Điều 255 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Viện kiểm sát nhân dân tối cao (Vụ 4) chọn một số vụ án điển hình gửi các đơn vị nghiên cứu để rút kinh nghiệm chung:

1. Nội dung các vụ án

- **Vụ thứ nhất:** Vào khoảng 06 giờ ngày 20/12/2022, đối tượng **C** rủ **N**, **D** và **T** đến nhà mình góp tiền mua ma túy nhằm mục đích sử dụng, tất cả đồng ý. Sau đó, **N** điện thoại cho một người đàn ông tên **B** (chưa rõ lai lịch) hỏi mua 02 viên ma túy dạng thuốc lắc và 01 bịch ma túy loại Ketamine hết số tiền 3.600.000 đồng và hẹn địa điểm giao nhận ma túy trước nhà **C**; mọi người thống nhất mỗi người góp 900.000 đồng, **N** ứng trước số tiền 2.000.000 đồng, **C** ứng trước số tiền 1.600.000 đồng, còn **D** và **T** khi nào có tiền sẽ trả lại cho **N** và **C**. Khoảng 30 phút sau, **B** gọi điện thoại cho **N** báo có người mang ma túy đến giao, **N** bảo **D** đi ra trước nhà lấy ma túy và trả tiền. Sau khi mua được ma túy, **N** lấy 01 cái đĩa bằng sứ, 01 thẻ nhựa, **C** đưa 01 tờ tiền cho **N** quán thành ống hút, **D** lấy bịch ma túy đổ ra đĩa sứ, dùng thẻ nhựa nghiền mịn, sau đó lấy 02 viên ma túy chia ra 04 phần rồi đưa cho mỗi người 01 phần, **T** lấy loa kết nối với điện thoại di động mở nhạc, rồi 04 người cùng nhau sử dụng ma túy. Đến

khoảng 10 giờ cùng ngày, lực lượng chức năng kiểm phát hiện bắt quả tang 04 đối tượng là **N, C, D, T** đang sử dụng ma túy, vật chứng thu giữ được 1,9 gam ma túy loại Ketamine còn lại trong bịch nylon và trên đĩa sứ, 01 phần viên ma túy dạng thuốc lắc (MDMA) có khối lượng 0,4 gam.

Viện kiểm sát nhân dân thành phố P, tỉnh K truy tố các bị can **N, C, D, T** về tội “**Tàng trữ trái phép chất ma túy**” theo điểm **i**, khoản **1**, Điều **249** Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Tòa án nhân dân thành phố P trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung để khởi tố **N, C, D, T** thêm tội “**Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy**” theo điểm **b**, khoản **2**, Điều **255** Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Đến nay, vụ án đã được Toà án nhân dân thành phố P đưa ra xét xử và tuyên bố các bị cáo **N, C, D, T** phạm tội “**Tàng trữ trái phép chất ma túy**” và tội “**Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy**” theo quy định tại điểm **i**, khoản **1**, Điều **249** và điểm **b**, khoản **2**, Điều **255** Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017).

Nhận xét: Việc Cơ quan điều tra và Viện kiểm sát thành phố P quyết định khởi tố điều tra và truy tố đối với **N, C, D, T** về hành vi “Tàng trữ trái phép chất ma túy” là chính xác. Tuy nhiên, lại không xem xét xử lý các đối tượng về hành vi tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy là thiếu sót. Bởi lẽ, hành vi khách quan của các đối tượng đã thể hiện rõ ràng qua những hành động cụ thể nhằm đạt được mục đích có chủ định và mong muốn là sử dụng trái phép chất ma túy, đưa ma túy vào cơ thể của người khác như: Thống nhất ý chí góp tiền mua ma túy để cùng sử dụng, chuẩn bị công cụ phương tiện (đĩa, ống hút, loa phát nhạc để tăng hưng phấn...) để phục vụ cho việc sử dụng trái phép chất ma túy của cả nhóm. Dấu hiệu này đã thoả mãn cấu thành của tội “Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy” quy định tại điểm **b**, khoản **2**, Điều **255** Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) nhưng lại không được Cơ quan điều tra và Viện kiểm sát xem xét để xử lý ngay từ đầu mà phải đến giai đoạn xét xử Toà án phát hiện ra còn có hành vi phạm tội chưa được khởi tố, điều tra nên vụ án bị trả hồ sơ để điều tra bổ sung.

- **Vụ thứ hai:** Vào khoảng 17 giờ 30 phút ngày 22/10/2023, **B** điện thoại rủ **T** mỗi người góp 200.000 đồng để mua ma túy sử dụng, **T** nhất trí và ứng tiền mua ma túy trước, **B** sẽ trả lại tiền cho **T** sau. Sau đó, **T** đi mua của một người đàn ông không rõ lai lịch 01 gói ma túy đá và dụng cụ sử dụng ma túy với giá 400.000 đồng, rồi mang về nhà cất giấu. Đến khoảng 19 giờ 00 phút cùng ngày, **T** điện thoại cho **B** bảo đến nhà **T** cùng sử dụng ma túy, khoảng 30 phút sau, **B** đến nhà **T**, đi vào phòng ngủ và cùng **T** sử dụng ma túy. Khi **T** và **B** đang sử dụng ma túy thì bị lực lượng Công an huyện B, tỉnh T phát hiện, bắt quả tang, vật chứng thu giữ 01 bộ dụng cụ sử dụng ma túy và 1,3 gam ma túy loại Methamphetamine của **T** cất giấu để sử dụng.

Viện kiểm sát nhân dân huyện B quyết định truy tố **T** và **B** về tội “**Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy**” theo khoản 1, Điều 255 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Tòa án nhân dân huyện B đã trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung để khởi tố **T** thêm tội “**Tàng trữ trái trái phép chất ma túy**” theo điểm c, khoản 1, Điều 249 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Đến nay, vụ án đã được Toà án nhân dân huyện B đưa ra xét xử, tuyên bố bị cáo **T** phạm tội “**Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy**” và tội “**Tàng trữ trái phép chất ma túy**” theo quy định tại khoản 1, Điều 255 và điểm c, khoản 1, Điều 249 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017); bị cáo **B** phạm tội “**Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy**” theo quy định tại khoản 1, Điều 255 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017).

Nhận xét: Việc Cơ quan điều tra và Viện kiểm sát nhân dân huyện B quyết định khởi tố điều tra và truy tố đối với **T** và **B** về hành vi tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy là chính xác. Tuy nhiên, Cơ quan điều tra và Viện kiểm sát nhân dân huyện B lại không xem xét xử lý đối tượng **T** về hành vi tàng trữ trái phép chất ma túy là thiếu sót. Bởi lẽ, ngoài số ma túy đã được các đối tượng sử dụng thì vẫn còn 1,3 gam ma túy loại **Metthamphetamine** được **T** cất giữ nhằm mục đích sử dụng tiếp; khối lượng ma túy này đủ định lượng cấu thành tội “Tàng trữ trái phép chất ma túy” theo quy định tại điểm c, khoản 1, Điều 249 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Thiếu sót của Cơ quan điều tra và Viện kiểm sát nhân dân huyện B đã dẫn đến hậu quả vụ án bị Toà án trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung. Kết quả: Cơ quan điều tra và Viện kiểm sát nhân dân huyện B đã chấp nhận yêu cầu điều tra bổ sung của Toà án để khởi tố điều tra và truy tố bị can **T** thêm tội “Tàng trữ trái phép chất ma túy”. Toà án nhân dân huyện B đã đưa vụ án ra xét xử, tuyên bố bị cáo **T** phạm tội “Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy” và tội “Tàng trữ trái phép chất ma túy” theo quy định tại khoản 1, Điều 255 và điểm c, khoản 1, Điều 249 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017); bị cáo **B** phạm tội “Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy” theo quy định tại khoản 1, Điều 255 Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017).

- **Vụ thứ 3:** Khoảng 19 giờ ngày 11/6/2023, **B** rủ **T, H, Q, A, C** đi hát karaoke. Sau đó, **T** gọi điện cho **D** là chủ quán Karaoke đặt phòng hát cho cả nhóm. Đến khoảng 22 giờ cùng ngày các đối tượng đến quán Karaoke. Tại đây, **D** và **S** (là nhân viên quản lý của quán) đã sắp xếp phòng hát VIP2 cho các đối tượng; khi các đối tượng vào phòng hát, **D** đi ra ngoài uống nước còn **S** ở lại quản lý quán và phục vụ khách. Trong quá trình hát karaoke thì có **P** và **N** vào phòng hát gặp, trao đổi và bán cho **B** 01 túi (khoảng 4 - 5 viên) ma túy “keo” (MDMA) và 01 túi ma túy loại ketamine, sau đó **P** và **N** rời đi. **B** bóc túi ma túy “keo” rồi bẻ và đưa cho **T** ½ viên để **T** sử dụng, rồi đến các đối tượng khác lần

lượt sử dụng ma túy “kẹo”. Khi cả nhóm sử dụng hết số ma túy “kẹo”, **B** ra quầy lễ tân gọi **S** vào phòng hát, khi **S** vào phòng hát thì **B** để túi ma túy Ketamine lên đĩa (đã có 01 thẻ nhựa và 01 đoạn ống hút trên đĩa) đưa cho **S** và bảo **S** “xào” ma túy giúp, **S** đồng ý, rồi sử dụng thẻ nhựa nghiền nát ma túy Ketamine thành bột mịn; thực hiện xong **S** để đĩa ma túy đã “xào” lên trên mặt cục loa trầm và báo lại cho **B** biết để mọi người sử dụng và đi ra ngoài. **B** cùng cả nhóm lại tiếp tục sử dụng ma túy đến khoảng 01 giờ ngày 12/6/2023 thì lực lượng Công an huyện Đ, thành phố H kiểm tra, phát hiện, tạm giữ vật chứng và các đối tượng liên quan.

Viện kiểm sát nhân dân huyện Đ đã quyết định truy tố bị can **B** và **S** về tội “**Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy**” theo điểm **b**, khoản **2**, Điều **255** Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Tòa án nhân dân huyện Đ đã trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung để khởi tố thêm **P** và **N** về tội “**Mua bán trái phép chất ma túy**” theo khoản **1**, Điều **251** Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Đến nay, vụ án đã được Tòa án nhân dân huyện Đ đưa ra xét xử, tuyên bố bị cáo **P** và **N** phạm tội tội “**Mua bán trái phép chất ma túy**” theo khoản **1**, Điều **251** Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017).

Nhận xét: Trong vụ án thể hiện ngoài hành vi các đối tượng rủ nhau góp tiền mua ma túy vào quán Karaoke cùng sử dụng thì còn có hành vi mua bán trái phép chất ma túy của **P** và **N** cho các đối tượng sử dụng. Tuy nhiên, trong quá trình điều tra Điều tra viên, Kiểm sát viên đã không chú ý đấu tranh làm rõ hành vi này để xử lý theo quy định, dẫn đến bỏ lọt người thực hiện hành vi phạm tội chưa được khởi tố điều tra và truy tố, bị Tòa án trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung khởi tố thêm người phạm tội.

2. Vấn đề cần rút kinh nghiệm

Những thiếu sót trong quá trình điều tra, truy tố để Tòa án phải ra quyết định trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung trong các vụ án nêu trên trách nhiệm thuộc về Điều tra viên, Kiểm sát viên, lãnh đạo Cơ quan điều tra và lãnh đạo Viện kiểm sát được phân công trực tiếp thụ lý giải quyết vụ án. Nguyên nhân trước hết do lỗi chủ quan của Điều tra viên, Kiểm sát viên đã không đánh giá đầy đủ tài liệu, chứng cứ trong vụ án; những yếu tố cấu thành tội phạm dẫn đến đã để lọt tội phạm, người phạm tội trong vụ án. Ngoài ra, còn có nguyên nhân khách quan hiện nay cơ quan có thẩm quyền đang trong quá trình nghiên cứu, xây dựng dự thảo nên chưa ban hành văn bản hướng dẫn áp dụng một số quy định các tội phạm về ma túy của Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017).

Để hạn chế thấp nhất các vụ án hình sự phải trả hồ sơ yêu cầu điều tra bổ sung nói chung, các vụ án về ma túy nói riêng, nhất là trường hợp Tòa án

trả hồ sơ để điều tra bổ sung vì lý do có hành vi phạm tội, người phạm tội chưa được khởi tố, có dấu hiệu bỏ lọt tội phạm. Viện kiểm sát nhân dân tối cao (Vụ 4) đề nghị:

(1). Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp tỉnh tiếp tục quán triệt, chỉ đạo tăng cường trách nhiệm công tố, gắn công tố với hoạt động điều tra và kiểm sát chặt chẽ các hoạt động tư pháp trong lĩnh vực liên quan đến tội phạm ma túy, thực hiện tốt hơn nữa nhiệm vụ chống oan, sai và bỏ lọt tội phạm; công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra, truy tố và kiểm sát xét xử tội phạm về ma túy phải được tiến hành kịp thời, nghiêm minh, đúng pháp luật. Yêu cầu các Kiểm sát viên nâng cao tinh thần trách nhiệm, bám sát hoạt động điều tra, kịp thời nghiên cứu tài liệu, chứng cứ do Cơ quan điều tra thu thập để đề ra yêu cầu điều tra và đôn đốc Điều tra viên thực hiện.

(2). Thực tiễn giải quyết các vụ án hình sự giữa Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát và Tòa án chưa có sự thống nhất về đường lối xử lý do còn có những cách hiểu khác nhau, trong khi cơ quan có thẩm quyền chưa có văn bản giải thích hoặc hướng dẫn thì Viện kiểm sát các cấp cần phối hợp chặt chẽ với Cơ quan điều tra cùng cấp trước khi kết thúc điều tra, truy tố cần có biện pháp trên cơ sở các quy định của pháp luật, trao đổi tham khảo quan điểm của Tòa án cùng cấp để thống nhất về nhận thức áp dụng pháp luật, đánh giá chứng cứ xử lý vụ án khách quan, toàn diện, triệt để.

Viện kiểm sát nhân dân tối cao (Vụ 4) gửi các Viện kiểm sát nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương để nghiên cứu rút kinh nghiệm chung và hướng dẫn, chỉ đạo Viện kiểm sát cấp dưới theo thẩm quyền. / *ĐB*

Nơi nhận:

- Đ/c Viện trưởng VKSND tối cao (để báo cáo);
- Đ/c Nguyễn Duy Giảng, PVT VKSND tối cao (để báo cáo);
- VKSND các tỉnh, thành phố trực thuộc TW;
- Văn phòng VKSND tối cao;
- Lưu: VT VKSND tối cao và P1V4. *mm*

21b, Nguyễn Huệ - tg

**TL. VIỆN TRƯỞNG
VỤ TRƯỞNG
VỤ THỰC HÀNH QUYỀN CÔNG TỐ
VÀ KIỂM SÁT ĐIỀU TRA ÁN MA TÚY**

Lại Anh Tuấn